

Tikanmäki. Szereplők: Pak Hon Chu (Cheng), Anna-Maija Loiri (Sirkka), Lucas Hsuan (Nunjo), Vesa-Matti Loiri (Vilppula). Gyártó: Marianna Films / By Media / Han Ruanyan He. Forgalmazó: Cirko Film. Feliratos. 114 perc.

Interkontinentális szerelmes film egy finn büféslányról és egy kínai séfről: a kevésbé ismert Kaurismäki-testvér, Mika rendezésében a kisrealista humor és a meditatív szemlélet találkozik. A hatvanas éveit taposó rendező, miután a testvérével, Aki Kaurismäki-val közös produkciós cégüknek bealkonyult a kilencvenes években, alkotói tevékenységük is különvált, és bár filmes munkái alapvetően Finnországhoz kötik, javarészt koprodukcióban gondolkozik. Mostani hőse, Cseng mester a felesége halála után érkezik kisfiával együtt Sanghajból Finnországba, hogy egy régi adósságát törlessze, Sirkka pedig a nagynénje halála után megörökölt vidéki kis büfét vezeti, ahol a helyiek javarészt sört és olcsó, rossz minőségű ételeket fogyasztanak. Cseng mester véletlen, már-már beckettli találkozásuk révén nem csupán a kínai konyha, a friss alapanyagok és a konyhai technológiák tudatos alkalmazása felé irányítja a jó szándékú, ám teljesen kezdő és a csőd szélén álló nőt, de egyben a kínai konyha és a vele szorosan összefonódó orvoslás szellemiségébe is bevezeti. Hatására nem csak a büfébe toppanó turisták, de a helyiek

A legfehérebb nap

Hvítur, Hvítur Dagur – izlandi, 2019. Rendezte és írta: Hlynur Palmason. Kép: Maria von Hausswolff. Zene: Edmund Finnis. Szereplők: Ingvar Sigurðsson (Ingimundur), Ída Mekkin Hlynisdóttir (Salka), Hilmir Snaer Guðnason (Olgeir), Elma Stefania Agustdóttir (Elín). Gyártó: Icelandic Film Center / Join Motion Pictures. Forgalmazó: Cirko Film. Feliratos. 109 perc.

Hlynur Palmason bemutatkozó rendezése, a *Téli fivérek* az elsőfilmes szindróma több tünetét is felmutatta a hiányzó fókuszról az eklektikus téma-felvetéseken át a ritmuszavarokig, *A legfehérebb napot* látva viszont egyértelmű, hogy az izlandi alkotó szándékosan nyúl szabálytalan megoldásokhoz. Eddigi két filmje közt a kapocs a vidéki kisközösség mint helyszín és közeg, és az elszabaduló hajóágyúként viselkedő maszkulin főhős. Míg a *Téli fivérek* főszereplőjének testi és lelki egészségét a bányamunka és az alkoholfüggőség kezdi ki, addig *A legfehérebb nap* exrendőre a felesége halálát képtelen feldolgozni. A hallgatag férfi a lánya családjának szánt hétvégi ház felújítására

és unokája nevelésére fordítja energiáit, és közben nyomozásba kezd a végzetes autóbaleset körülményeit illetően.

Palmason nem a krimi vagy a thriller konvencióit követi, a megfejtésre váró rejtélyeknél Ingimundur fájdalmasan lassú gyász munkájának bemutatása sokkal fontosabb. Felesége elvesztése óta a férfi a múltban él, ezért számára az idő is máshogy telik, amit a rendező hol hosszan kitarított jelenetekkel, hol költői *time lapse*-videókkal illusztrál. A kontrollvesztés folyamata is hitelesebb ebben a formában, Ingimundur nem egyik pillanatról a másikra válik közveszélyes figurává, jelentéktelennek tűnő hétköznapi epizódok sora vezet el az agresszió kitöréséig. A rendezőnek ugyanakkor, a főszereplő pszichológiai portréjának megrajzolása mellett, láthatóan a közegről is lenne mondanivalója. *A legfehérebb nap* nemcsak az izlandi élet ritmusát próbálja érzékeltetni, vagy, hogy miként működik egy olyan közösség, ahol mindenki ismer mindenkít, de a helyiek sajátos kötődését is a rideg ter-

mészeti környezethez, ami az erőszakhoz és a halálhoz való viszonyukat is meghatározza. *A Téli fivérek*hez hasonlóan *A legfehérebb nap* is erősen próbára teszi a néző türelmét és empátiáját a főszereplő iránt, de mint mozgókép hipnotikus hatású, köszönhetően többek közt Edmund Finnis atmoszferikus zenéjnek, Maria von Hausswolff 35 mm-re forgatott képeinek és az ikonikus izlandi színész, Ingvar E. Sigurðsson ösztönös jelenlétének.

BASKI SÁNDOR

Cseng mester konyhája

Mestari Cheng – finn, 2019. Rendezte: Mika Kaurismäki. Írta: Hannu Oravisto. Kép: Jari Mutikainen. Zene: Anssi

teste-lleke is gyógyulni kezd, ezért amikor Cseng munkaválalási papírok híján hazatérni kényszerül, senki nem akarja elengedni. Már csak azért sem, mert Sirkka, no meg az északi vidék egyszerű bája maga is gyógyítóan hat Csengre.

A szinte mesei történet üzenete éppoly naiv, mint hősei: a különböző kultúrák találkozása nagyszerű változásokat idéz elő, nem csupán a helyi finn nyugdíjasok teste kezd el regenerálódni, de a kínai szakács görcsössége is oldódik, miközben finn rénszarvast és sügért talál fel. Kaurismäki klasszikus románcot rendez, miközben az abszurd helyzetkomikum, az étel, valamint a táj és a természet gyógyító ereje, mint központi téma, mind nagyon is személyes hangvételt adnak ennek a könnyed, összességében talán kicsit feledhető mozinak.

KOVÁCS KATA

Ragadozók

Paranza dei bambini – olasz, 2019. Rendezte: **Claudio Giovannesi**. Írta: **Roberto Saviano**. Kép: **Daniele Cipri**. Zene: **Andrea Moscianese**. Szereplők: **Francesco Di Napoli** (Nicola), **Viviana Aprea** (Letizia), **Mattia Piano Del Balzo** (Briato), **Ciro Vecchione** (O' Russ), **Ar Tem** (Tyson). Gyártó: **Palomar / Vision Distribution**. Forgalmazó: **ADS Service**. *Feliratos*. 105 perc.

A klasszikus gengszterfilmek drámai íve adta a sorozatot Roberto Saviano saját, 2016-os regényéből írt forgatókönyvéhez, amelynek korábbi munkáihoz hasonlóan fő vállalása az, hogy életszagú és lelkiismeret felrázó képet nyújtson a Nápoly síkatoraiban tenyésző srácokról, akik robagón száguldozva, automata pisztolyt lóbálva próbálnak a maguk szerencséjének kovácsai lenni. Roberto Saviano az Olaszország Campania tartományában működő szervezett bűnözést leleplező, *Gomorra* című dokumentumkönyvével futott be és vált csakhamar a Camorra üldö-

zöttjévé, akinek azóta is rendőri védelem alatt kell élnie. Bestseller alapján díjnyertes film, majd tévéfilmsorozat készült, ez utóbbinak egyik rendezője, **Claudio Giovannesi** jegyzi a most tárgyalt filmet, amely forgatókönyvével berlini Ezüst Medve-díjat nyert. Főszereplője, a tizenéves **Nicola** és haverjai alakjában azt ragadja meg, hogyan válnak utcagyerekek alvilági szereplőkké, kishalából egyre vérmesebb játékosokká a védelmi pénzek és a kábítószerteszés birodalmában.

A film főként karakterek tablója a gengszterek evolúciójáról, amellyel, hogy lendületesen teljesíti a műfaj kötelező köreit, eszünkbe juttatva *A kis cézártól A sebhelyesarcú* mindkét változatán át a *Nagymenők*ig a klasszikusokat. A többre érdemes

Nicola tehetséges machiavelista, aki idővel ölni is megtanul, ugyanakkor egyes pillanatai még gyermeki tisztaságról tanúskodnak, ahogy édesanyjáról gondoskodik, ahogy öccsével a reggelinél civakodnak, vagy ahogy szerelme miatt képes volna mindent maga mögött hagyni. A műfaj szerkezet kiszámíthatóságát eredményez, a hatalom dinamikájáról, a törékeny szövetségekről, de az erőszak lélektanáról sem mond sok újat a film, értékét inkább az itt és most közvetlensége, az arcok kavalkádja és az élethelyzetek átélhetősége adja. A *Gomorra* vádiratával szemben Saviano a *Ragadozók* társadalmi látletével inkább az érzelmeinkre hat: mi lesz ebből a világból, ha már gyerekek is idáig jutnak?

NEVELŐS ZOLTÁN

Amundsen

Amundsen – norvég-cseh-német, 2017. Rendezte: **Espen Sandberg**. Írta: **Ravn Lanesskog**. Kép: **Pal Ulvik Rokseth**. Zene: **Johan Söderqvist**. Szereplők: **Pål Sverre Hagen** (Roald Amundsen), **Christian Rubeck** (Leon Amundsen), **Katherine Waterston** (Bess Magids). Gyártó: **Espen Horn**. Forgalmazó: **Vertigo Média Kft.** *Szinkronizált*. 125 perc.

Valószínűleg kevesen ismerik **Espen Sandberg** nevét, pedig a rendező állandó alkotótársával, **Joachim Rønninggel** – **Besson** produceri kezdőlökésével – alig néhány év leforgása alatt készített bűnvígjátékot mexikói bankrabló-nőkről (*Las Bandidas*), kalandfilmet norvég felfedezőről (*Kon Tiki*) és hollywoodi szuperprodukciónak is (*A Karib-tenger kalózái: Salazar bosszúja*), tehát úgy is tökéletes jelölt volt egy újabb nemzeti hősiüknek szentelt mozifilm levezénylésére, hogy ezúttal egyedül vállalta a munkát. A huszadik század első évtizedeibe kalauzoló *Amundsen* a világhírű felfedező és sarkkutatóról forgatott széles közönségnek szánt portrét, aki az Észak-nyugati átjáró mellett a Déli-sarkot is elsőként hódította meg, de természetesen ezután sem sakkozással töltötte nyugdíjas éveit.

Sandberg félig angol nyelvű produkciója már nyitóinzerájával („Valós emberek és események alapján”) jelzi, hogyan viszonyul az életrajzi hűség kérdéséhez, és ahogyan korábbi, még társával jegyzett háborús filmjében (*Max Manus*), a rendező most is hamisítatlan zsánerfilmezésben utazik a tankönyv-illusztráció készítés helyett. Manapság ritkaságszámba menő kalandfilmjének a lehetetlennek tűnő küldetések mellett a britekkel való versengés és a fivérkonfliktus is stabil gerincet biztosít, ahogyan megszállott, érzékeny, ugyanakkor erősen

énközpontú címszereplője is izgalmas mozhős. A világvégi tájak fenséges látványa pedig végképp sokat tesz hozzá az élményhez, egy időre még azt is képes feledtetni, hogy cselekményszinten egyetlen meglepetéssel sem szolgál a film, akár ismerjük Amundsen élettörténetét, akár nem.

ROBOZ GÁBOR

Az aszfalt királyai

Ford v Ferrari – amerikai, 2019. Rendezte: James Mangold. Írta: Jason Keller, Jez Butterworth és John-Henry Butterworth. Kép: Phedon Papamichael. Zene: Marco Beltrami. Szereplők: Christian Bale (Miles), Caitriona Balfe (Mollie), Matt Damon (Shelby), Jon Bernthal (Iacocca). Gyártó: Chernin Entertainment / 20th Century Fox. Forgalmazó: Fórum Hungary. Szinkronizált. 152 perc.

Ne tévesszenek meg senkit az autóversenyes jelenetek vagy az ezerszer látott sportfilmes klisék. A cím mindent elárul, a vásznon nem a pilóták, hanem két márka, két eltérő gyártási filozófia verseng egymással. A tömegcikkben utazó Ford és a kézműves luxuscsodát előállító Ferrari küzdelme a hollywoodi stúdiórendszer nem túl rejtett metaforája. Hőseink valódi művészek, a duruzsoló motor és a sebesség független szakértői. A két férfit az amerikai óriásvállalat keresi

meg, hogy a korlátlan erőforrások, a beígért alkotói szabadság birtokában legyőzzék a díjakat besöpörő briliáns zsenit. A futószalagon termelő Ford ugyanis bajban van, a nagyüzemi áru nem vonzó többé. Az ipari mennyiség magával hozta a fojtogató bürokráciát, ami a kreativitás és a győzelem legnagyobb ellensége. Az olasz maestro, az öntörvényű Enzo Ferrari ellenben megszállottan hajszolja a tökéletességet. Az itáliai műhelyben kézzel készülnek a limitált szériás darabok, ám ezekben csak igen kevesek lelhetnek örömet. Hiába tehát a hírnév és győzelem, a bevételek arrafelé nem fedezik a költségeket.

A hatalmas gyára közepén trónoló Ford az üzleti hatékonyságot megtartva szeretne hasonlóan vonzó, elismert figurává válni, ezért bérel fel hőseinket. Vonakodva szabad kezet ad nekik, hogy az általuk vezetett stábbal a következő szezonban a Ford színeiben hozták el az arany serleget. Míg az egyik férfi nehéz természetű, látnoki képességű alkotó, a másik ideális vezető és dörzsölt politikus. Hőseinknek kevés az idejük, ráadásul a mammutvállalat földhözragadt hivatalnokaival és egymással is meg kell küzdeniük. Sőt, a saját démonaikat is le kell gyűrniük, hogy ők vihessék haza a nivós fődíjat.

A film alkotói magabiztosan érvelnek a saját alkotói helyzetük elsőbbsége mellett és a meséjük is profi. Az egyetlen szépséghiba, hogy ami végül elének gördül, az egy Ford és nem egy Ferrari.

HUBER ZOLTÁN

Pavaroffi

Pavarotti – amerikai, 2019. Rendezte: Ron Howard. Írta: Mark Monroe. Kép: Patrizio Sacco. Zene: Ric Markman, Chris Wagner. Gyártó: Diamond Docs / Imagine Entertainment / White Horse Picture. Forgalmazó: Big Bang Media. Feliratos. 114 perc.

Az életrajzi művek – legyen szó irodalmi anyagról, jäték- vagy dokumentumfilmről – jellemzően az alkotókra koncentrálnak, és csak a legritkább esetben választják tárgyul az interpretálókat; bár az utóbbi időben épp a Pavarottihoz hasonlóan egy igazi sztárrá lett operaénekesről, Maria Callasról is készült portré. A korábban kizárólag fikciós formátumot választó Ron Howard több mint három évtizednyi rendezői karrier után, 2013-ban fordult a dokumentumfilmek felé, és az itt készített eddigi három munkája kivétel nélkül a zeneiparban talált rá inspirációjára. A hip-hop előadó Jay-Z-t egy fesztivál szervezése közben követte, a Beatles kapcsán az 1963 és

1966 közötti turnéik adták a keretet, Pavarotti pedig az első olyan alkotása, ahol egy komplett életutat kíván bemutatni. A „magas C királyának” nevét még azok is ismerik, akik amúgy soha be nem tennék a lábukat az operába, többek között azért is, mert sikeresen és tudatosan (és persze némi szerencsével és jó tanácsokat követve) tudott kilépni az intézmény falai közül. Népszerűsége és tehetsége senki által nem vitatott, ahogy életöröme, vidám természete és karitatív tevékenysége is köztudomású. Howard dokumentumfilmje pedig pontosan ilyennek kívánja bemutatni a tenort, filmjének célja nem a kép árnyalása, inkább a kontúrok elmélyítése. Hiába készített a rendező korábban izgalmas életrajzi filmeket (sőt, a *Hajsza a győzelemért* esetében rögtön páros portrét is festett), az énekes életútjának bemutatásakor épp a legizgalmasabb részletekre jut a legkevesebb figyelem: a sztárrá válás stációinak bemutatására, a tudatos marketingstratégiára, a nyitásra más, jóval kommerszebb irányok és műfajok felé, illetve ezek kritikus megítélésére. Az archív felvételekből és a kamera előtt megszólalók elbeszéléseiből pontosan olyan Pavarotti-kép bontakozik ki, amelyet már eddig is ismertünk.

FEKETE TAMÁS

Szerelemre kaffintva

Celle que vous croyez – francia, 2019.
Rendezte: Safy Nebbou. Írta: Camille Laurens regényéből Safy Nebbou és Julie Peyr. Kép: Gilles Porte. Zene: Ibrahim Maalouf. Szereplők: Juliette Binoche (Claire), François Civil (Alex), Nicole Garcia (Catherine), Marie-Ange Casta (Katia). Gyártó: Diaphana Films / Scope Pictures / France 3. Forgalmazó: Hungaricom. Feliratos. 101 perc.

Claire jó karban lévő ötvenes, elvált, kétgyerekes irodalom professzor. Miután nála 30 évvel fiatalabb pasija fiatalos lendülettel lepattintja, a nő hamis identitást kreál magának a Facebookon. Alteregója egy csinos huszonéves szőke, egészen megválogatott vizuális tartalommal a feedjében. Először csak kémkedne exe után, aki ismeretlenként nem jelöli vissza, nem úgy a srác sármos asszisztense, Alex, akivel hosszas csetelgetések és telefonbeszélgetések során virtuális viszonyba bonyolódik. Claire látványosan kivirágzik a fikciós karakterén keresztül megélt bizarr kapcsolattól, Alex pedig érthetően a mihamarabbi találkozást erőlteti. Az egyre ravaszabb kifogások után Claire kénytelen szembesülni a fájdalmas dilemmával, vagy leleplezi magát, vagy feladja a kapcsolatot.

Safy Nebbou rendezőként szerencsére jó döntéseket hoz filmjében, így a *Szerelemre kattanva* egy érzelmgazdag és meglepően komplex szerelmi melodráává kerekedik. Nebbou eszköztára keresetlen, fogalmazása sallangmentes: a történetet Claire szemszögéből ismerjük meg, ahogy a pszichológusának interpretálja – a rendező így pofonegyszerűen, ám rendkívül hatásosan teremti meg a szükséges intimitást, és ebből a kellemes hangulatból a nagyobb horderejű érzelmekeket prezentálásánál se zökkenti ki a nézőt. Ugyancsak okos döntés az érzelmi reakciók közve-

títését Juliette Binoche apró gesztusaira bízni – bár igen bátor rendezői húzás ezeket percekig tartó hosszú premierplánokban követni. A film legnagyobb erénye mégis az, hogy a közösségi média csapdájának banális ecsetelése helyett, egy nagyon szép platói szerelmen történetét, azon keresztül az online identitás pszichológiai labirintusát tárja a néző elé, amelyet frappánsan bolondít meg a „valóság kontra virtuális valóság” kérdéskörének finom pedzegetésével.

ALFÖLDI NÓRA

NászszezON

The Wedding Year – amerikai, 2019.
Rendezte: Robert Luketic. Írta: Donald Diego. Kép: Tom Banks. Zene: Raney Shockne. Szereplők: Sarah Hyland (Mara), Tyler James Williams (Jake), Jenna Dewan (Jessica), Matt Shively (Alex), Anna Camp (Ellie). Gyártó: Lakeshore Entertainment / Off The Dock. Forgalmazó: Big Bang Média. Feliratos. 90 perc.

Habár az esküvői vígjáték szőrványosan korábban is megjelent a romkom zsánerén belül, eleinte csak a keretet biztosította a szerelmes sztorikhoz (*Négy esküvő és egy temetés*, *Oltári nő*, *Nászok ásza*), a 2000-es években viszont egyrészt igazi boom indult be, másrészt a lagzi előlépett a cselekmény központi elemévé. Ezek a filmek *A boldogító találat* és az *Ünnep-*

rontók ünnepétől kezdve *A csajok háborúján* és a *Lagzi-randin* át a *Nászfrászig* és a *27 idegen igenig* egytől egyig habkönnyű csacskaságok voltak, amelyekben egymásra talált mindenki, akinek egymásra kellett – minimális élvezetet csupán akkor nyújtottak, ha volt bennük valami plusz ötlet (lakodalmi potyázás vagy rivális esküvők).

Robert Luketic (*Doktor Szósz, A csúf igazság*) tehát több mint tíz év távlatába nyúlt vissza, amikor előásta az esküvői romkom alműfaját, és megpróbálta egy kicsit felturbózni. A *NászszezON* unikumát nem egy különleges ötlet jelenti, hiszen az alapgondolat nagyjából megegyezik a *27 idegen igen*-ével, csak kevésbé izgalmas (itt nem egy „mindig koszorúslány, sosem menyasszony” és a sztorijáról beszámoló újságíró, hanem csak egy szerelmespár

kénytelen részt venni egy sor esküvőn). A pluszt egy komolyabb réteg képviseli: 27 éves főhősünk egy munkájában és szerelmi téren is komolytalan lány, aki fél az elköteleződéstől, és karrierje építése helyett (fotózik) csak húzza az idejét egy butikban. A szerelmével való megismerkedése mellett a film elvileg az ő jellemfejlődését hivatott bemutatni. Ezt azonban egyrészt a mű kidolgozatlansága gátolja: a *NászszezON* nem végez igazi mélyfúrást, és felszínesség terén semmiben sem különbözik a szokványi romkomoktól. A másik nagy gátat az jelenti, hogy a főhősnő az első pillanattól ritka el-lenszenves, így meglehetősen nehezünkre esik azonosulni vele – erről pedig bátran ki lehet jelenteni, hogy a műfaj, így a szóban forgó film halála is.

VAJDA JUDIT

Gemini Man ▲

Gemini Man – amerikai, 2019.
Rendezte: **Ang Lee**. Forgatókönyv: **Darren Lemke, David Benioff, Billy Ray**. Kép: **Dion Beebe**. Producer: **Jerry Bruckheimer, David Ellison, Don Granger**. Szereplők: **Will Smith** (Henry / Junior), **Mary Elizabeth Winstead** (Danny), **Clive Owen** (Verris), **Benedict Wong** (Baron). Gyártó: **Jerry Bruckheimer Films, Skydance Media, Alibaba Pictures**. Forgalmazó: **UIP-Duna Film**. Szinkronizált: 117 perc.

Legújabb számítógépes technikák lehetővé teszik, hogy Leia Carrie Fisher halála után is visszatérjen a *Star Wars: Skywalkerkor*ban, így elkészíthetett a „bérgyilkosklónokat” összegegrasztó akcióthriller, a *Gemini Man* is. Darren Lemke a forgatókönyvet már 1997-ben megírta, ám akkoriban még csak körvonalazódott a *Mátrix* és *A Gyűrűk Ura* által elindított CGI-forradalom, az alkotók nem érezték megfelelőnek a rendelkezésre álló technológiát a film megvalósítására. 22 évvel később nincs akadálya, hogy az ötvenes éveiben járó Will Smith klónja pont úgy nézzen ki a *Gemini Man*-ben, mint a színész hőse az 1995-ös *Bad Boys*-ban. Az idősödő bérgyilkosnak, Henry Bogannek egy ártatlanokat is veszélyeztető megbízatása után eleget tesz, és visszavonul. Nem sokáig élhet nyugalomban, mert a titkos katonai projekten (*Gemini*) dolgozó Clay Verris ráküldi orgyilkosát, Juniort, aki szakasztott mása Henry fiatalkori önmagának. Így a hős nem megölni, hanem megismerni szeretné „teremtője” által megvezetett klónját.

Izgalmas lett volna, ha Ang Lee felerősíti Clay és Junior torz apa-fiú kapcsolatának Frankenstein-áthallásait, mert (melo) drámai konfliktusuk sokkal érdekesebb a sötlet és egydimenziós paranoia-thrillerszálánál. A kevés akciójelenet persze rendben van, és nagyvásznon

remekül mutatnak a Budapesten (például a Halászbástyán, a Hősök terén és a Széchenyi Gyógyfürdőben) forgatott jelenetek is. Ám a történet már 20 évvel ezelőtt sablonosnak számított, csak a tökéletesen lemásolt főszereplő színész (akkoriban például Harrison Ford, Mel Gibson vagy Nicholas Cage neve merült fel) mentette volna meg a középszertől. 2019-ben a digitálisan leklónozott Will Smith nem képes erre, hiszen a *Bosszúállók: Végjáték* korában (amikor természetesen, hogy szuperhősök összefutnak egykori önmagukkal) már messze nem akkora szenzáció, ha „lemásolnak” és megfiatalítanak egy színészt.

BENKE ATTILA

Prédák ▲

Haunt – amerikai, 2019. Rendezte és írta: **Bryan Woods** és **Scott Beck**. Kép: **Ryan Samul**. Zene: **tomandandy**. Szereplők: **Katie Stevens** (Harper), **Will Brittain** (Nathan), **Lauryn Alisa McClain** (Bailey), **Andrew Caldwell** (Evan). Forgalmazó: **Big Bang Média**. Szinkronizált: 92 perc.

Forgatókönyvíróként Bryan Woods és Scott Beck, a *Hang nélkül* is jegyző alkotópáros szerzett már néhány kreditet, rendezői minőségükben viszont eddig nem csillogtattak kimagasló eredményeket. Legújabb közös projektjük, a *Prédák* kedvéért azonban ismét elfoglalták

a direktori széket. A két rutinos horrorszpecialista kifejezetten a halloweeni szezonra időzítette friss rémmeséjét, ehhez képest fiatal hőseik már a nyitányban messzire rugaszkodnak a világító toklámpásoktól és a vámpírkosztümben tomboló örkifjaktól, hogy egy útmenti kísértetház vendégszeretét élvezzék. Valójában brutális kínzókamra várja őket, és – a nyolcvanas évek legjobb slasher-hagyományait követve – számuk annak rendje és módja szerint fogyatkozni kezd, ám sajnos ugyanez a sors vár a néző agysejtjeire is.

Woods és Beck voltaképpen a *Horror Parkot* keresztettként a *Végtelen útvesztő*höz hasonló, zárt térre komponált csapdathrillerekkel. Mindez ígéretesen is hangzik, ám a bonyoldalmak csigalassúsággal bontakoznak ki, a cselekményépítésben az író-rendezők kliséit klisére halmoznak, színvonalas

sokkhatások helyett pedig menetrendszerűen érkező *jump scare*-ekkel szűrik ki a közönség szemét. A felvonultatott karaktertípusok a klasszikus *slasher*-eket idézik, azzal a különbséggel, hogy ezen hősöknek jószérivel nincsenek kiforrott jellemvonásaik – ezért aztán sem kárörvendeni, sem búslakodni nem fogunk, amikor titokzatos rosszakaróik egymás után küldik őket a mézárszékerekre. Néhány jelenet a maga kendőzetlen brutalitásával megdobogtathatja a horrorfanatikusok szívét, ám hiába a borongós éjszakai képek, a *Prédák* adós marad az ölmosan nyomasztó, bőr alá kúszó atmoszférával, melyet a felütés megelőlegez. Kár ezért a néhány ritka pillanatában szórakoztató, de egyébként végtelenül banális és jellegtelen tucathorrorért. Woods és Beck számára még messze a rendezői áttérés.

KOVÁCS PATRIK

Demóna: A sötétség úrnője

Maleficent: Mistress of Evil – amerikai, 2019. Rendezte: Joachim Ronning. Írta: Linda Woolverton, Noah Harpster és Micah Fitzerman-Blue. Kép: Henry Braham. Zene: Geoff Zanelli. Szereplők: Angelina Jolie (Demóna), Elle Fanning (Aurora), Michelle Pfeiffer (Ingrith), Harris Dickinson (Fülöp), Chiwetel Ejiofor (Conall). Gyártó: Walt Disney Pictures / Roth Films. Forgalmazó: Fórum Hungary. Szinkronizált. 118 perc.

A Disney mesemágnásai 2019-re továbbgondolták feminista kiáltványukat, a *Csipkerózsika* klasszikusát átértelmező *Demónát*, amely a gonosz királyné személyét állította a középpontba – sőt nőközpon-túságban ezúttal (az aktuális trendnek megfelelően) szintet léptek és Angelina Jolie szerelmi árulástól megkeseredett varázslónőjével szemben egy másik fagyos divát ültettek trónra, a férfibüntető boszorkaként szintén rutinos Michelle Pfeiffert (*Eastwicki boszorkányok*, *Csillagpor*). A két démoni nagygyú és a harmatos Auróra hercegnő hármasság felállása ráerősít az első rész állítására: a nőknek immár semmi szükségük gyenge, jellemtelen hímekre, maguktól is elszabadítják a poklot. A konfliktus egy családi lázadásból fakad:

Auróra szembeszegül Demóna férfigyűlölő kinyilatkoztatásával és úgy dönt, férjhez megy szerelméhez, Fülöp herceghez, bebizonyítva, hogy keresztanya téved. A helyzetet súlyosbítja, hogy a hercegnő látszólag új szövetségesre és anyafigurára talál leendő anyósa, Ingrith királynő személyében, aki titokban szívesen végezne az időzített haragbombaként ketyegő mórjai boszorkánnyal.

A Disney-munkásként és hollywoodi iparosként megismert, norvég Joachim Rønning (*A Karib-tenger kalózái: Salazar bosszúja*) hangsúlyos műfajváltást hajtott végre, amelyet elsősorban a harcos Ingrith képvisel, sőt önreflektív módon meg is fogalmaz: ez már nem egy tündérmese. Az alkotók óriási digitális karnevál keretében egy sereg fárasztóan mesterséges tündérországi lényel, *Avatár*-ból áttemelt óslakos fajjal és látványos CGI háborúval színes-szagtalan fantasy világot teremtek a *Csipkerózsika* ódon mesevilágából. Míg a 2014-es film újszerű megközelítésével képes volt némi erényt felcsillantani, ezúttal az üres effektparádé veszi át a hatalmat és taszítja a filmet a teljes érdektelenségbe, beváltva ezzel a gonosz királyné – ugyancsak önreflektív – átkát, miszerint Demóna történetéből nem lesz legenda.

TÜSKE ZSUZSANNA

Rambo V: Utolsó vér

Rambo: Last Blood – amerikai, 2019. Rendezte: Adrian Grunberg. Írta: Sylvester Stallone és Matthew Cirulnick. Kép: Brendan Galvin. Zene: Brian Tyler. Szereplők: Sylvester Stallone (Rambo), Yvette Monreal (Gabrielle), Paz Vega (Carmen), Sergio Peris-Mencheta (Hugo), Óscar Jaenada (Victor). Gyártó: Balboa Productions / Lionsgate / Millenium Films. Forgalmazó: Vertigo Média. Szinkronizált. 101 perc.

Mit jelent megöregedni egy Molyan műfajban, ahol a gyorsaság, rugalmasság és frissesség alapfeltételt jelent, folyamatosan igazodni kell a rohamtempójú technológiai fejlődéshez, folyton változó közönségigényhez és fokozódó ingeréhséghez – az akciófilmnél karakterpróbálóból terület nem akad a tömegfilmek frontján, főleg ha az adott karakter legfőbb erényét épp izmos beintése a változó időeknek adja. John Rambo nem állt be ifjú titánok mellé, nem haknizik digitál-*doppelgänger*ével, nem gyűjt kommandót maga köré az alsó polcra – egyszerűen teszi az egyetlen dolgot, amihez ért, amire örülete hajtja, amiért szükség van rá. Túlsúllyal és kevesebb hajjal, pánikrohamokra szedett drogokkal és rozsdás izmokkal, hajdani erejét, csökkenő állóképességét horrorfilmes

csapdák és melodramái traumák mankóival megtámogatva. Az *Utolsó vér* hamisítatlan geronto-akciófilm és kemény műfajrevízió: sodra komótosabb (30 percet kell várni a kalandkonfliktusra egy mexikói leánykereskedő által elrabolt nevelt lány képében), szíve törékenyebb (felmutatva a széria egyetlen igazi emberi kapcsolát), dühe pedig immár nem elnyomó agresszorok, arctalan bürokraták ellen irányul, maga az emberi test válik az öreg harcos antagonistájává (nem véletlen a gonosztevők szakterülete) – az évtizedeken át edzett hús, amelynek rút árulását csak tűzzel-vassal lehet méltó módon megtorolni. A *Rambo*-ciklus szívbemarkoló fináléjában visszatér gyökereihez, bezárva a kört – míg az *Első vér* főhőse hazahozta magával Vietnámot, rászabadítva a Rendszert, az *Utolsó vérben* már a haza válik Vietnámmá, ahol a gerilla-módszerek nem életet mentenek, földet védenek, csupán bosszúra jók a romokon. Fekete hatyúdala az életigenlő *Rocky*-elégiák antitezise, kopár, vériszamos himnusz az elmúláshoz: nincs már ifjonti karizma, nincs kiért harcba szállni többé, nincs menedéket jelentő otthon – csak egy halálálom maradt a végső vágatőről a hóhímes hegyek felé, egy naplementés tornác-on ülve.

VARRÓ ATTILA

